

PETR BAŽANT, HENYK Z VALDŠTEJNA.

PROFIL ŠLECHTICKÉHO INTELEKTUÁLA PŘEDBĚLOHORSKÉ DOBY

(Ústav českých dějin FF UK, Praha 2006, 124 s.)

Vyjádření vedoucí diplomové práce

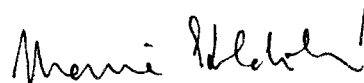
Petr Bažant si pro svou diplomovou práci zvolil téma zdánlivě tradiční – totiž zmapování osudů a prozkoumání osobnosti jednoho z těch šlechticů sklonku 16. a počátku 17. století, kteří se svým životním stylem a nepříliš běžnými aktivitami vymkli zažitým standardům své doby i společenské skupiny. Henyk z Valdštejna, osobnost mnohvrstevnatá a nesporně ambivalentní, si biografii jistě zaslouží. Dosavadní historiografie totiž věnovala pozornost vždy jen dílčím – jakkoli důležitým – aspektům Valdštejnova života (aféra s protihabsbursky zaměřeným spisem, vydavatelské aktivity, angažovanost v čarodějnických procesech, konflikt s pražským arcibiskupem atp.). Výsledkem několikaletého badatelského úsilí Petra Bažanta však není tradiční životopisná studie; dlužno předeslat, že značně mezerovitá pramenná základna ani neskýtá vhodné východisko pro souvislé chronologicky pojaté zachycení života tohoto kontroverzního aktéra předbělohorských a bezprostředně pobělohorských dějin. Diplomant namísto toho vytvořil koncepčně promyšlené pojednání nápaditě kombinující biografickou metodu a historicko-antropologické postupy s „novým čtením“ starých a zdánlivě již dostatečně vytěžených pramenů. Výsledkem je podle mého soudu velmi zdařilá práce, svědčící nejen o autorově detailní obeznámenosti s pramennou základnou i relevantní literaturou, ale rovněž o jeho schopnosti přetavit zjištěné informace do nového – originálního a neotřelého – tvaru.

Důkladná znalost starší i novější literatury přímo i nepřímo související s tématem diplomové práce je jistě autorovou předností, v určitých ohledech se však pro něj stává i zátěží. Jde například o přejímání některých představ o charakteru hlavního města Českého království před přesídlením Rudolfa II. do Prahy; poměrně skeptické závěry, které kdysi o její „provinčnosti“ vyslovoval především Josef Janáček, pozdější bádání zpochybnilo. Obdobný problém představuje i přejímání některých konceptů nejnovější literatury; Mařova syntéza o české aristokracii, kterou diplomant podrobně zná, zásadním způsobem ovlivnila i strukturu jeho práce. Je však třeba dodat, že s touto inspirací dokázal Petr Bažant zacházet velmi tvůrčím způsobem. Obdobný přístup prokázal i v nakládání s prameny – i když zejména Valdštejnova *Apologie* by si jistě zasloužila ještě důkladnější vytěžení, jakkoli jsou závěry,

jež autor vyvodil z jejího rozboru, přesvědčivé a nosné jako východisko pro další bádání. Právě k žánru raně novověkých apologií a zejména k tématům, jichž se týkaly nejčastější politicky motivované polemiky tehdejší doby („obecné dobré“ atd.) existuje rozsáhlá zahraniční literatura, kterou zde diplomant reflektoval pouze částečně. Vzhledem ke skutečnosti, že tématem předkládané práce je v první řadě zhodnocení osobnosti Henyka z Valdštejna a rozbor jeho literární tvorby představuje pouze jeden z dílčích aspektů tohoto celkového hodnocení, musím konstatovat, že s pramennou základnou i s literaturou se autor vyrovnal na úrovni zcela adekvátní tématu práce.

Bažantova interpretace Valdštejnovy komplikované osobnosti je záměrně koncipovaná jako mozaika tematických okruhů, jejichž prizmatem lze na dotyčného šlechtice nahlížet. Výsledný obraz působí jako přesvědčivý a podložený promyšlenou argumentací, přičemž i některé aspekty Valdštejnovy „ambivalentnosti“ a „kontroverznosti“ dokázal autor nápaditě analyzovat (rodinné poměry, vztah k víře, osobní ambice atd.). Petr Bažant otevřel i některé otázky, jež sice nestály přímo v centru jeho pozornosti, ovšem pro budoucí zkoumání Valdštejnovy osobnosti se jistě ukáží jako velmi vhodné a navíc plně korespondující s trendy současné historiografie. Mám na mysli především téma „druhého života“ Henyka z Valdštejna, konkrétně pak autorovo brilantní zamyšlení nad příčinami zájmu Karla Sabiny o „henykovské“ téma. Samostatné ocenění si pak zaslouží autorovy stylistické schopnosti; diplomová práce je napsána velice živým a čtivým jazykem. Soudím, že Petr Bažant zde prokázal znalosti a schopnosti na úrovni výborného absolventa univerzity; v tomto smyslu – tedy jako výbornou – doporučuji ohodnotit i jeho diplomovou práci.

V Praze dne 10. května 2007

Doc. Mgr. Marie Koldinská, Ph.D.